DZIENNIK POLSKI

ORGAN STRONNICTWA POLSKIEJ DEMOKRACJI

Nr.697 CZWARTEK 3.SIERPNIA 1944 r. ROK V.

W A R S Z A W A   W A L C Z Y.

Pełnomocnik Rządu na Kraj i Naczelny Dowódca w Kraju gen.Bór ogłosili,że dnia 1.sierpnia br. o godz.5-tej popołudniu oddziały Armii Krajowej przeszły na ulicach Warszawy do otwartej walki z Niemcami o opanowanie stolicy.

Dowódca okręgu w Białej Podlaskiej ogłosił,że akcja przeciwko Niemcom w tym okręgu została zakończona zupełnym zlikwidowaniem wroga. Zdobyto wiele broni,taborów, jak również artylerię. Na Suwalszczyźnie A.K. wzmogła swą działalność. W Lubelszczyźnie w walkach z Niemcami odznaczyły się 9-ta dywizja oraz 34-ty i 35-ty pułk A.K. Lotnictwu amerykańskiemu,stacjonowanemu w Rosji,przekazała A.K. 7 lotników USA,zestrzelonych nad terytorium Polski i wyratowanych przez polskie oddziały.

W.CHURCHILL O SYTUACJI WOJENNEJ.

Wczoraj w Izbie Gmin premier Churchill zobrazował w mowie obecną sytuację wojenną i polityczną. Przemówienie zaczął od stwierdzenia przewagi aliantów na wszystkich frontach. Armie niemieckie i japońskie są bite i znajdują się w odwrocie. Na morzu przewaga jest jeszcze widoczniejsza. Olbrzymie floty sprzymierzonych ponoszą straty mniejsze o 50% od strat samej tylko floty brytyjskiej na początku wojny. Na Pacyfiku odnoszą alianci wielkie sukcesy. Wyspy Marshalla i Saipan są zdobyte,N.Gwinea opanowana, obronne linie zewnętrzne Japonii zniesiono,linie wewnętrzne są częściowo przełamane. Przerwa między klęską Hitlera a Japonii będzie o wiele krótsza,niż to przedtym sądzono. Do Chin są przesyłane drogą powietrzną transporty o wiele większe niż dawniej drogą birmańską. Flota USA jest dziś dwa razy większa od japońskiej. Gdy ubiegłego roku na wiosnę opracowano plany w Quebec,w Teheranie je ostatecznie uzgodniono,a marsz.Stalin zapoznawszy się z nimi,przyrzekł na wiosnę 1944 r.rzucić całą armię sowiecką do bitwy na Wschodzie. Dziś jesteśmy świadkami tych planowanych zmagań. Stwierdzić należy,że lądowanie we Francji nie mogło odbyć się wcześniej. Straty nasze na froncie zachodnim są mniejsze o połowę od niemieckich. Dziś front normandzki rozpada się na dwa odcinki,gdy jednak zostanie rozszerzony,będzie jednolicie dowodzony przez gen.Eisenhowera. Na froncie włoskim przebieg akcji jest bardzo dobry,ale najcięższe ciosy zadali Niemcom dotychczas Rosjanie. Tu Churchill złożył hołd czerwonej armii i pozdrowił marszałka Stalina. Strategia i bohaterstwo rosyjskie spowodowały,że 10 niem.dywizji w Finlandii i 20-30 w państwach bałtyckich zostało odciętych i nie mogą być rzucone na obronę Niemiec. Przeszedłszy do zagadnień politycznych Churchill wyraził radość z porozumienia gen. de Gaulle z Anglią i prez.Rooseveltem oraz wyraził pragnienie,by gen.de Gaulle utrzymał rolę przywódcy Francji już oswobodzonej. Pożądane jest to choćby dlatego, że trzeba będzie ostatecznie rozwiązać problem francusko-niemiecki,jakim jest Ren. Odnośnie spraw polskich Churchill jest przekonany,że nowe nadzieje świtają dla Polski. Anglia zawsze pamięta,że dobrowolnie wstąpiła do wojny,gdy wolność i niepodległość Polski była zagrożona. Churchill i min.Eden pracowali do późnej nocy przy ogromnej pomocy prez.Roosevelta nad doprowadzeniem do wizyty premiera Polski w Moskwie i rozmów ze Stalinem. Rosja nie chce by Polska ustosunkowała się przyjaźnie do Rosji,bowiem z terytorium Polski wyszedł na Rosję straszny atak niemiecki. Premier brytyjski miałby najgłębszą radość,gdyby doszło do współpracy wszystkich polskich sił zbrojnych. Kilka dywizji polskich walczy na Zachodzie,kilka na froncie wschodnim,oby akt współpracy doszedł do skutku. Churchill poświęcił kilka zdań bohaterskiej Warszawie,zawiadamiając o rozpoczęciu przez nią otwartej walki z Niemcami o wyzwolenie. Następnie oznajmił o zerwaniu przez Turcję stosunków dyplomatycznych z Niemcami i zapewnił, że w wypadku zaatakowania Turcji przez Bułgarię i Niemcy,sprzymierzeni udzielą

Turcji wszelkiej pomocy. Mowę zakończył naświetleniem ostatnich wypadków w Niemczech, które wykazują wewnętrzne rozbicie. Alianci nie liczą na żaden rozłam w Rzeszy, a zwycięstwo opierają wyłącznie na swej sile.

FRONT W NORMANDII ZŁAMANY.

Amerykanie kontynuują swój błyskawiczny pochód w Bretanii, prąc z Pontarson na St.Malo i Rennes. Równocześnie uderzając z Avranches na Flers, doszli do Sourdeval la Barre. II.armia brytyjska przełamała pozycje niemieckie i posunęła się o 2o km. Opór Niemców słabnie na tym odcinku. Brytyjczycy doszli do Vire - Conde sur Noireau przerwana, zaś od Aunay sur Odon oddaleni są o 3 km. Niemcy są w odwrocie na całym 16o km. froncie. Oddziały niemieckie coraz częściej się poddają, - ilość jeńców od lądowania wynosi już 8o tysięcy. Widać wyraźny brak sprzętu u Niemców, ostatnio wprowadzili do walki stare czołgi polskie z roku 1939. DNB ogłosiło oficjalnie, że Rommel został ranny w czasie nalotu. Londyn przypuszcza, że nalot zastał go w Lisieux lub przy kolumnie wojskowej. Dowódca wojsk kanadyjskich oznajmił o zamordowaniu przez żołnierzy 12-tej dywizji pancernej SS 19 jeńców kanadyjskich i zapowiedział bezwzględne ukaranie morderców.

NIEMCY W PANSTWACH BAŁTYCKICH OSACZENI.

Wojska rosyjskie osiągnęły wybrzeża zatoki Ryskiej, odcinając tymsamym 25 niem. dywizji w Estonii i Łotwie. Rosyjskie lotnictwo przyfrontowe bombarduje statki niemieckie, usiłujące ewakuować wojska z państw bałtyckich. 16-ta i 18-ta armie niem. stoją przed zniszczeniem, bowiem Rosjanie atakują równocześnie frontalnie, spychając Niemców ku morzu. Atak ze zdobytego Kowna kieruje się na Tylżę i teren Prus Wschodnich znajduje się pod ogniem rosyjskiej artylerii. Ley i gauleiter Koch prowadzą gorączkową mobilizację wszystkich sił w Prusach dla wzmożenia obrony. Drugie uderzenie na Prusy idzie z Suwalszczyzny i nad kanałem Augustowskim toczą się zacięte walki. Bitwa o Warszawę jest w pełnym toku, wojska rosyjskie walczą na Pradze. Niemcy rzucili do obrony stolicy świeże dywizje : pancerne Herm. Goeringa i 24-tą oraz 2 dywizje SS - Totenkopf i Wiking. Na północ od Warszawy postępy w kierunku Prus Wschodnich, na południe zdobyto Górę Kalwarię i 1oo miejscowości. Koło Siedlec zajęto 2oo miejscowości. Między Białymstokiem a Grodnem - Wołkowysk. W Małopolsce wojska rosyjskie zdobyły Rzeszów i 15o miejscowości.

TURCJA ZERWAŁA STOSUNKI Z NIEMCAMI.

Premier turecki Saracoglu oświadczył w parlamencie, że Turcja wierna przymierzu z Anglią, zerwała z Niemcami stosunki dyplomatyczne i gospodarcze. Premier zaznaczył, że nie oznacza to wejścia Turcji w wojnę. Krok Turcji wywołał poruszenie na Bałkanach. Premier bułgarski odbył narady z regentami, rząd węgierski odbył nadzwyczajne posiedzenie, obradując nad sytuacją polityczną.

ROZNE WIADOMOSCI.

- Szwecja ujawniła, że w ubiegłym tygodniu marsz. Mannerheim w otoczeniu dyplomacji fińskiej odbył w Sztokholmie dwie rozmowy z przedstawicielami Rosji nad zawarciem pokoju. Rosja zażądała ustąpienia prezydenta Ryti, związanego z Niemcami osobiście udzieloną gwarancją dla przymierza z Rzeszą. Nowy rząd, który się tworzy ma wolną rękę, nie będzie bowiem zobowiązany do żadnych gwarancyj. Nowy rząd będzie pertraktował o pokój z Rosją i Anglią. Wojska niem. wycofują się z półn. Finlandii, na południu zaś gromadzą się dla ewakuacji w porcie Abo.

OSTATNIE WIADOMOSCI - godz. 9.2o rano.

- Premier Mikołajczyk spotkał się wczoraj z Mołotowem i odbył narady.
- Na granicy Prus Wschodnich toczą się gwałtowne walki, Rosjanie kierują uderzenie omijając błota mazurskie. W Małopolsce zajęli oni Kolbuszową, Majdan, Czudec i Strzyżów.
- Ambasador Niemiec Paapen opuścił Turcję wczoraj wieczorem.
- Papież wyraził zgodę na ustanowienie kapelanów przy oddziałach francuskiej armii krajowej.
- Gestapo wyłoniło specjalny wydział dla śledztwa o zamach na Hitlera. Do spisku należał również gubernator Francji gen. Stuffnagel, który przy próbie aresztowania szefa gestapo Oberga, został zastrzelony przez SS-ów. Inna wersja mówi o jego samobójstwie.

PIECIOLATKI DLA WSZYSTKICH.

Londyński "Economist" z dn.8.lipca - zamieszcza pod tym tytułem artykuł,poświęcony omówieniu granic planowania gospodarczego. Planowania gospodarcze na długą metę są często teraz omawiane,przyczym na - pierwszym miejscu przytacza się przykład - Rosji,która w ciągu 15-tu lat tak zwielokrotniła swą produkcję gospodarczą. Rosja posiada jednak warunki,jakich nie mają inne kraje jak Chiny,Indie,oraz kraje Europy południowo-wschodniej. W Rosji istnieją - cztery założenia,z których dwa są natury - gospodarczej,dwa zaś politycznej. Naprzód założenia gospodarcze : 1/Rosja przeprowadziła olbrzymie inwestycje kapitałowe. Zasoby w siłach roboczych i surowcach stały do jej dyspozycji w rozmiarach niespotykanych w innych krajach. Była ona w stanie - przeprowadzić olbrzymie inwestycje w postaci tam wodnych,zakładów przemysłowych, kopalń i dróg. Środkiem służącym do mobilizacji tych zasobów było poddanie zużycia - ścisłemu nadzorowi,umożliwiającemu takie - pokierowanie konsumcją,by zaoszczędzić -- jaknajwiększą ilość sił roboczych i surowców dla długoterminowych inwestycyj kapitałowych. U podstawy planów pięcioletnichtkwi rezygnacja żyjącego obecnie pokolenia z podwyższenia poziomu życia,aby uzyskanew ten sposób oszczędności zużyć na rozbudowę przemysłu ciężkiego i inwestycyjnego, który dopiero z kolei umożliwi rozbudowę - przemysłu spożywczego. W innych krajach, - znacznie biedniejszych pod względem zasobów naturalnych i ludzkich,nawet tego rodzaju drastyczne obcięcia stopy życiowej - nie dałyby rezultatów,zbliżonych do rosyjskich. 2/Ograniczenie spożycia musi doprowadzić do wzrostu produkcji w szybkim tempie. Innymi słowy,odłożony kapitał musi - szybko zacząć się procentować. To szybkie tempo było możliwe w Rosji,jak już jednakwspomniano,inne kraje nie rozporządzają - takimi zasobami i dlatego rozwój gospodarczy mimo użycia tych samych metod musiałby przebiegać znacznie wolniej.

Teraz założenia polityczne : 1/ rząd, zdecydowany na to,by przeprowadzić planowanie gospodarcze z całą energią. Nie jest rzeczą możliwą,by inne narody równie długo potrafiły znosić poświęcenie. 2/Rząd musi mieć nietylko wolę przeprowadzenia planu - gospodarczego,ale również rozporządzać potrzebnymi do tego środkami. Te środki obejmują przeciwdziałanie inflacji,zracjonowanie spożycia,zwalczanie niedozwolonego - handlu. To wszystko jest możliwe tylko - wtedy,gdy państwo posiada sztab zdolnych i fachowych urzędników nadzoru. Te warunki istnieją w Rosji,nie istnieją natomiast w innych krajach. Wynikają z tego dwa --- wnioski : 1/demokratyczne metody rządzenia muszą zniknąć,jeśli gospodarka planowa będzie urzeczywistniana na rosyjską - modłę. 2/Państwa demokratyczne muszą się zadowolnić powolniejszym postępem gospodarczym,jeśli państwo nie chce zbyt dotkliwie ograniczać praw jednostki w zużywaniu dochodu.

Przykład rosyjski nie nadaje się zatym do naśladowania w innych krajach.

WOJNA I POKOJ W BRYTYJSKIM RADIO. -

Sprawozdawca wojskowy radia brytyjskiego,major Hastings,omawiając niemiecką linię oporu między Pizą a Rimini podkreśla,że nie jest ona silniejsza od linii - Gustawa,ale jest od niej dłuższa. Z chwilą jej przełamania Niemcy nie mają wiel - kich widoków utrzymania się w dolinie Padu,gdyż przewaga sojuszników w broni pancernej będzie mogła w pełni być tam wykorzystana. Niemieckie dowództwo stanie -- przed alternatywą skoncentrowania swych - sił w rejonie Wenecji,co będzie równoznaczne z ogołoceniem południowej Francji, - albo też skupienia swych sił w nadbrzeżnym odcinku okręgu alpejskiego Francji,co będzie równoznaczne z biernością wobec - rozszerzania się pożaru na Bałkanach. --- W którąkolwiek stronę dowództwo niemieckie się zwróci,sytuacja jego nie jest do pozazdroszczenia. Już teraz można stwierdzić,że kampania we Włoszech była istotnym warunkiem powodzenia inwazji na Zachodzie.-

W związku z postępami sojuszników na wyspie Saipan amerykański minister marynarki oświadczył,że w wyniku walk na wyspie można oczekiwać z zupełną ufnością. - Straty amerykańskie są ciężkie,jednak -- mniejsze niż przewidywano w związku z rozmiarami operacji. Straty japońskie są - znacznie większe,nie brak oznak coraz --- częstszej dezorganizacji japońskiej ochrony. Obsadzenie wyspy przyniesie szereg - korzyści amerykańskim łodziom podwodnym - skracając drogę,jaką mają do przebycia do japońskich linii komunikacyjnych,ułatwia-

jąc im zadanie i umożliwiając częstsze ataki. Szereg korzyści po stronie japońskiej ulegnie obecnie zneutralizowaniu. Ujawniały się one do tej pory w trzech następujących faktach: 1/Japonia rozpoczęła wojnę z zapasami nafty, obliczonymi mniejwięcej na trzy lata, 2/jej odwrót z południowo-zachodniego Pacyfiku, rozpoczęty w 42-gim roku, był równoznaczny ze skróceniem linii łączności i tymsamym zaoszczędzeniem tonażu, 3/początkowe sukcesy przyniosły Japonii zdobycie 7.000.000 tonażu handl. Straty zadawane obecnie przez lotnictwo i marynarkę sprzymierzonych dochodzą do punktu, w którym bilans tonażu handlowego wyraża się dla Japonii ujemnie. W ciągu dwóch i pół lat wojny z Japonią amerykańskie łodzie podwodne zatopiły 570 jap. statków. Wojna zbliża się do fazy, w której będziemy w stanie zmusić flotę japońską do przyjęcia walki. Amerykańskie i brytyjskie łodzie podwodne zatopiły ostatnio na wodach Bliskiego Wschodu 25 statków i okrętów japońskich, w tym 1 kontr torpedowiec i 16 transportowców. Korespondent radia brytyjskiego na Dalekim Wschodzie donosi, że garnizon jap. na wyspie Timor jest odcięty i zaczyna cierpieć głód. Łodzie podwodne USA, działające na Dalekim Wschodzie przebywają poza swymi bazami często do dwóch miesięcy. Minister marynarki Forrestal podkreślając wzrastające zagrożenie japońskich linii łączności przypomniał, że Japonia jest w zupełności uzależniona od dostaw zamorskich wynoszących 70-80 milionów ton rocznie.

Jeden z najpopularniejszych korespondentów angielskich, Emett, w swej tygodniowej korespondencji z Anglii dla serwisu zamorskiego wystąpił z wnioskiem, który - jak to zaznaczył żartobliwie - wysuwa tym śmielej, iż wie, że nie będzie przyjęty. Gdy po wojnie zacznie obradować konferencja pokojowa należy : 1/należy nagrywać przed delegatami codziennie przed pójściem na spoczynek reportaże dźwiękowe z obecnej wojny. Sceny z Rosji i krajów okupowanych mogą coprawda zakłócić delegatom spokojny sen, 2/należałoby budynek, w którym będzie się odbywała konferencja ostrzeliwać "latającymi bombami". Mówiąc poważnie stwierdza jednak, że Niemcy już po raz drugi w czasie obecnej wojny popełnili dzięki swej psychologicznej gruboskórności nieprawdopobny błąd. Pierwszy raz uczynili to w 1940 roku, rozbudzając w nas swymi barbarzyńskimi nalotami świadomość walki. Gdyby nie naloty, żaden Anglik nie byłby w stanie traktować Hitlera na serio. Teraz na godzinę przed dwunastą znowu nam przypominają czym jest psychologia germańska.

BRYTYJSKIE GŁOSY O POLSCE.

Codzienny reportaż radia przyniósł dużo szczegółów dotyczących Polski. Audycja podkreśla, że w oswobodzeniu terenów polskich pewną rolę odegrały polskie oddziały, które przeszły wyszkolenie w Rosji. Następnie przytaczając układ między Rosją a tzw. Komitetem Wyzwolenia Narodowego zaznaczono z naciskiem, że kierownicy poszczególnych resortów w Komitecie Narodowym nie mają charakteru ministrów i ich funkcje zmierzają jedynie do pełnienia zadań, które najbardziej bezpośrednio łączą się z działaniami wojennymi. Charakteryzując skład komitetu audycja podaje, że pod względem politycznym jest on szeroki, obejmując komunistów, socjalistów, członków "Demokratycznej Partii Ludowej", a nawet ludzi o jeszcze bardziej umiarkowanych poglądach. W skład komitetu wchodzą m.i. dwaj Żydzi, z których jeden był przed wojną wybitnym przywódcą socjalistycznym. Jeśli chodzi o strukturę zawodową, to również przedstawia komitet obraz bardzo różnolity. W jego skład wchodzą m.i. dwaj generałowie, jeden adwokat, dwaj pisarze i inżynier. Omawiając potem podróż premiera Mikołajczyka speacker oddał głos Polakowi, który nakreślił w kilku słowach jego sylwetkę. Jest to człowiek słusznego wzrostu, spokojny, odznaczający się olbrzymią siłą woli i nieskazitelnym charakterem. Jego ojciec był robotnikiem rolnym, który później dorobił się własnego gospodarstwa. Mikołajczyk wychowywał się na roli w otoczeniu ludzi, którzy pracowali. Żyjąc w poznańskim wcześnie nauczył się nienawidzieć Niemców. Mając 17 lat walczył z końcem ub. wojny w szeregach powstańców poznańskich. W wieku 20-tu lat objął 50-cio hektarowe gospodarstwo ojcowskie, mając 29 lat został posłem do Sejmu i rozwinął wielką działalność na polu spółdzielczości. Mając 35 lat został jednym z dwu prezesów Stronnictwa Ludowego, w którym odgrywał kierowniczą rolę. W roku 1928 był jednym z przywódców strajku chłopskiego. Zawsze występował jako rzecznik chłopów i zawsze walczył z uciskiem we wszystkich jego przejawach.

-=-=-=-=-=-=-=-=-

---oooOOOooo---